

Girişimci, Muhasebeci Mi Olmalıdır? – Tokat Organize Sanayi Bölgesi Örneği

(Should An Entrepreneur Be An Accountant ? Tokat Organized Industrial Site Case Study)¹

Mihriban COŞKUN ARSLAN^a Seda ALDEMİR^b Mehmet Reşat DAĞ^c

^a Yrd. Doç. Dr., Gaziosmanpaşa Üniversitesi, İİBF- İşletme Bölümü, mihriban.arslan@gop.edu.tr

^b Dr. Öğrencisi., Gaziosmanpaşa Üniversitesi, SBE, sedaaldemir58@gmail.com

^c YL Öğrencisi., Gaziosmanpaşa Üniversitesi, SBE, dagresat@gmail.com

Anahtar Kelimeler

Muhasebeci, Girişimci,
Muhasebe Bilgisi,
Muhasebe Eğitimi.

Jel Sınıflandırması

M4, M1.

Özet

Bu çalışmanın amacı, Tokat Organize Sanayi Bölgesindeki (OSB) girişimcilerin temel muhasebe bilgi düzeylerini ölçmeye çalışmak ve ayrıca, girişimcilerin vergi uygulamalarındaki bilgi düzeylerinin ne olduğu belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda Tokat OSB'de faaliyet gösteren firmalara anket uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda, girişimci-muhasebe bilgisi ilişkisi anketi uygulamalarına göre; cinsiyet, eğitim düzeyi, işletmedeki pozisyon değişkenlerinde anlamlı bir farklılık bulunmamışken yaş ve mesleki tecrübe değişkenlerinde ise anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Ayrıca; girişimci-muhasebe bilgisi kullanımı ilişkisi anketi uygulamalarına göre de; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, işletmedeki pozisyon ve mesleki tecrübe süresi değişkenlerinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Açık uçlu soruların değerlendirilmesi ise sonuç kısmında detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

Keywords

Accountant,
Entrepreneur,
Accounting Information,
Accounting Education.

Jel Classification

M4, M1.

Abstract

The purpose of this study is to measure the basic accountancy knowledge of entrepreneurs in Tokat Organized Industrial Site (OIS) and it is also aimed at determining the tax treatment knowledge level of entrepreneurs. In line with this purpose, a questionnaire was implemented to the operating firms in Tokat Organized Industrial Site (OIS). In consequence of the questionnaire and analysis, with regard to the implementations of entrepreneur-accountancy knowledge relevancy; while there were no significant differences among the following variables such as gender, educational level, position, there were significant differences among the following variables such as age and work experience. In addition to the above-mentioned results, according to the result of the knowledge implementation questionnaire, there were no significant differences among age, gender, educational level, position and work experience. The evaluation of open-ended questions was examined with details in the conclusion of the study.

¹ Bu çalışma 7-8-9 Nisan 2016 tarihinde 1. Lisansüstü İşletme Öğrencileri Sempozyumu'nda sunulmuş ve revize edilerek makale formatına getirilmiştir.

Giriş

Günümüzde ilerleyen teknoloji ve küresel rekabetin etkisiyle ekonomik yapıda önemli değişikliklerin meydana gelmesi kaçınılmaz bir hal almıştır. Yaşanan bu rekabet ortamının en önemli tetikleyicileri girişimcilerdir. Çünkü girişimciler değişimin, gelişimin ve yenilikçiliğin yayılmasını ve uygulanmasını hızlandırmaktadır. Ekonomik faaliyetlerin daha fazla ve hızlı gelişmesini sağlamak amacıyla; kamu tarafından, çeşitli ekonomik kuruluşlar ve kalkınma ajansları tarafından çeşitli yöntemlerle verilen maddi veya gayri maddi destek, yardım ve özendirme ile ülkemizdeki girişimci sayısı her geçen gün daha da artmaktadır. Fakat girişimcilerin piyasada yer edinebilmesi ve varlığını sürdürebilmesi mali yapısını çok iyi kontrol etmesine bağlıdır.

Başlangıçta KOBİ şeklinde örgütlenen ve faaliyete başlayan girişimciler işletmelerinin muhasebe işlemlerini çoğu zaman işletme dışındaki serbest muhasebecilere yaptırmaktadır. İşletmelerinin gelir gider analizlerini, maliyet ve kar hesaplamalarını ve işletmelerinin finansal durumunu sadece muhasebecilerinin göstermiş olduğu pencereden görmekte ve yasal yükümlülüklerinin farkında olmadan çoğu zaman yasal yaptırımlarla karşılaşmaktadır. Girişimcilerin bu ve benzeri olumsuzluklarla karşılaşmaması açısından temel muhasebe hakkında bilgi sahibi olması gerekmektedir.

Çalışmanın Amacı

Girişimcilerin; risk alma ve sorumluluk üstlenebilme, dinamik bir kişilik yapısına sahip olma, yeniliklere açık olma ve yenilik yaratma yeteneği, gelişme ve ilerleme, büyüme arzusuna sahip olma, bağımsız olma isteği gibi özelliklerinin yanı sıra günümüzde artık muhasebe bilgi düzeyinin de iyi olması gerekmektedir. Girişimciler sadece işlerine odaklanıp, muhasebe konuları ile yeterince ilgilenmediklerinde başarıya bir bütün olarak ulaşmak mümkün olamamaktadır. Bu durumda gerçekten girişimciler bir muhasebeci kadar muhasebe bilgisine sahip olmalı mıdır yoksa, temel hatları ile muhasebe ve vergi ile alakalı konulara hakim olması yeterli midir? Bu çalışmada; girişimciler açısından bu sorunun cevabının farklı bakış açılarından ele alınması, çalışmanın temel eksenini oluşturmaktadır. Bu bağlamda da, Tokat OSB'de faaliyet gösteren girişimcilerin temel muhasebe bilgi düzeylerini ölçmeye çalışmak ve ayrıca girişimcilerin vergi uygulamalarındaki bilgi düzeylerinin ne olduğu belirlemek çalışmanın amacını özetlemektedir.

Araştırma Konusuyla İlgili Kavramsal ve Kuramsal Çerçeve

1.1. Organize Sanayi Bölgesi (OSB)

1.1.1. OSB'nin Tanımı ve Tarihçesi

OSB, genel anlamda; altyapı (ulaşım, su, elektrik, kanalizasyon), banka, kantin, ilk yardım vb. olanaklarla donatılmış uygun bir alanda teknik ve genel hizmetlerin de sağlandığı, belirli bir alan içerisinde gruplanmış fabrika yerleşim birimleridir. (Türko, 2006:15).

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın yaptığı tanımla OSB, ağır sanayi ve kompleksleri dışında, küçük ve orta ölçekli imalat sanayi türlerinin, belirli bir plan dahilinde yerleştirilmeleri ve geliştirilmeleri için, sınırları tasdikli çıplak arazi parçalarının gerekli altyapı hizmetleriyle ve ihtiyaca göre tayin edilecek sosyal tesis ve kurumlarla donatıldıktan sonra planlı bir şekilde ve belirli standartlar dâhilinde küçük ve orta ölçekli sanayi için tahsis edilebilir ve işletilebilir hale getirilerek organize edilmiş sanayi bölgesidir.

OSB'ler 19. Yüzyılın başlarında ABD'de kendiliğinden ortaya çıkan bir uygulama olarak, özel sektör tarafından kar elde etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. İkinci Dünya Savaşı ile birlikte başlayan dönemde, OSB'ler bir devlet yatırımı olarak görülmeye başlanmış; gelişmekte olan ülkelerde KOBİ'lerin geliştirilmesine hizmet etmek amacıyla düzenlenmiştir. Bu gelişmekte olan ülkeler, OSB uygulamalarına ancak 1950'li yıllarda geçilebilmiştir (Eyüboğlu, 2003:4).

Türkiye' de 1960 yılında başlayan planlı kalkınma döneminde sanayinin "lokomotif sektör" olduğu saptanmış ve ekonomik dengenin kurulması, ekonomik ve toplumsal kalkınmanın birlikte gerçekleştirilmesi, belli bir hızda büyüme ve sanayileşmeye önem verilmesi gibi uzun vadeli hedefler belirlenmiştir.

Belirlenen hedefler doğrultusunda; ülkede sanayinin geliştirilmesi amacıyla uygulamaya konulan pek çok teşvik tedbirlerinden biri olan OSB uygulamalarına, ilk olarak 1962 yılında Bursa OSB' nin kurulmasıyla başlanmıştır. Bursa OSB, Dünya Bankası'ndan alınan kredi ile kurulmuştur.

Türkiye' de OSB uygulamaları her hangi bir yasal mevzuatı olmadan 1982 yılına kadar devam etmiştir. Söz konusu mevzuat boşluğunun giderilmesi amacıyla 31 Ocak 1982 tarih ve 17591 sayılı Resmi Gazete'de "Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Fonlar Yönetmeliği" yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur (OSBUK, 2016: 1).

1.1.2. Türkiye'deki OSB'lerin Amaçları ve OSB'lere Tanınan Vergi Muafiyetleri

Türkiye'de OSB'ler; sanayinin uygun görülen alanlarda yapılanmasını sağlamak, kentleşmeyi yönlendirmek, çevre sorunlarını önlemek, bilgi ve bilişim teknolojilerinden

yararlanmak, imalat sanayi türlerinin belirli bir plan dâhilinde yerleştirilmeleri ve geliştirilmeleri amacıyla, sınırları tasdikli arazi parçalarının gerekli altyapı hizmetleriyle ve ihtiyaca göre tayin edilecek sosyal tesisler ve teknoparklar ile donatılıp planlı bir şekilde ve belirli sistemler dahilinde sanayi için tahsis edilmesiyle oluşturulan ve OSB Kanunu hükümlerine göre işletilen mal ve hizmet üretim bölgeleri olarak tanımlanır (OSBÜK, 2016:2).

4562 sayılı OSB Kanunu ve Uygulama Yönetmeliğinde yer alan tanım ışığında OSB'nin amaçları aşağıda sunulmaktadır (Şahin, 2001:4) :

- ✓ Sanayinin disipline edilerek uygun görülen alanlarda yapılanmasını sağlamak,
- ✓ Planlı kentleşmeyi yönlendirmek ve şehrin gelişmesine katkıda bulunmak
- ✓ Müşterek arıtma tesisleri kurmak ve yönetmek, çevre kirliliğini önlemek, çevreyi korumak suretiyle oluşacak çevre sorunlarını önlemek ve dolayısıyla da tarım alanlarının sanayide kullanılmasını disipline etmek,
- ✓ Bilişim teknolojilerinden yararlanmak,
- ✓ İmalat sanayi türlerinin belirli bir plan dâhilinde yerleştirilmeleri ve geliştirilmelerini sağlamak,
- ✓ Sağlıklı, ekonomik, güvenilir nitelikte gerekli alt yapı, üstyapı, sosyal tesisler ve teknoparklarla donatılmış planlı bir üretim alanı oluşturmak,
- ✓ Oluşturulan bu alanların (OSB'nin) kurumsallaşmış profesyonel yöneticiler tarafından yönetilmesi ve yönlendirilmesini sağlamak,
- ✓ Bölgeler arası dengeli kalkınmayı sağlamak ve sanayiye az gelişmiş bölgelerde yaygınlaştırmak,
- ✓ Birbirini tamamlayıcı ve birbirinin yan ürününü teşvik eden sanayicilerin bir arada ve bir program dâhilinde üretim yapmalarıyla, işletmelerin üretimde verimliliğini ve kâr artışının sağlamak.

OSB'lerin bölgesel kalkınma üzerindeki rolü üç önemli kanal aracılığıyla gerçekleşir. Birincisi, OSB'lerin kuruluşundaki asıl amaç olan sanayileşmenin yol açtığı olumsuz etkilerin üstesinden gelinmesi; çevreye duyarlı düzenli kentleşmenin sağlanmasıdır. İkincisi, üretim faaliyetlerinin verimli bir şekilde yürütülmesi için gerekli olan çok sayıdaki kamu hizmetinin girişimcilere ulaştırılabilmesidir. İmarı ve altyapı bağlantıları tamamlanmış arsaya erişim, izin ve ruhsatların verilmesi, altyapı hizmetlerinin nitelikli ve ucuz olarak sağlanması bu işlevin unsurları arasındadır. Üçüncüsü, benzer

faaliyetlerde bulunan firmaların aynı coğrafi yerleşke içinde bulunması sonucu birbirleri üzerinde olumlu etki yaratmalarıdır (Çağlar, 2006:312).

Türkiye'de OSB'lerde yer almanın yukarıda ifade edilen amaçlarının yanı sıra girişimcilerin tercihinde de etkili olan vergi muafiyetleri söz konusudur.

Tablo 1.1. OSB'lere Tanınan Vergi Muafiyetleri

VERGİ TÜRÜ	OSB TÜZEL KİŞİLİĞİ	OSB'LERDE YER ALAN İŞLETMELER	AÇIKLAMA
Emlak Vergisi	Muaf (İnşaat bitim tarihini takip eden Bütçe yılından itibaren 5 yıl)	Muaf (İnşaat bitim tarihini takip eden Bütçe yılından itibaren 5 yıl)	1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 5. maddesine 3365 sayılı Kanunla eklenen (f) fıkrası
Atık su Bedeli	Muaf (Merkezi Atık su Arıtma Tesisi İşleten Bölgeler)	Muaf (Merkezi Atık su Arıtma tesisi işleten bölgelerdeki işletmeler) Muaf değil (Merkezi Atık su Arıtma tesisi işletmeyen bölgelerdeki işletmeler)	4562 sayılı OSB Kanununun 21. maddesi
Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi	Muaf (OSB'nin kendi binalarının tüketeceği elektrik ve havagazı için)	Muaf Değil	4562 sayılı OSB Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu
KDV	Muaf (Arsa ve işyeri teslimleri) (Arsa ve işyeri dışındaki teslimleri ile bölge dışındaki arsa ve işyeri teslimleri KDV'ye tabi)	Muaf Değil (Teşvik Belgesi Kapsamında yapılacak makine ve teçhizat teslimleri KDV'den muafıdır)	4369 sayılı Kanunun 60. maddesi ile 3065 sayılı KDV Kanununun 17/4. maddesine eklenen (k) bendi
Bina İnşaat Harcı ve Yapı Kullanma İznı Harcı	Muaf	Muaf	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 80. Maddesi
Kurumlar Vergisi	Muaf (OSB'nin esas faaliyetleri dışındaki faaliyetleri nedeniyle elde edeceği gelirleri kurumlar vergisine tabidir)	Muaf Değil	5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 4. maddesinin (n) bendi
Çevre Temizlik Vergisi	Muaf (Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ancak belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanmayan OSB'ler)	Muaf (Belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanmayan işletmeler)	2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 44. maddesi, (25.12.2003 – 5035 Sayılı kanununun 41. Md.) 10.01.2004 tarih 25342 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 30 seri nolu Belediye Gelirleri Kanunu Genel tebliği I. Bölüm
Tevhid ve İfraz İşlem Harcı	Muaf	Muaf	5281 sayılı Kanun ile 492 sayılı Harçlar Kanununun 59. maddesine ilave (n) bendi

Kaynak: http://www.gmka.org.tr/organize_sanayi_bolgesi_destek_ve_tesvikleri (Erişim tarihi 10.02.2016)

1.1.3. Tokat OSB

Tokat OSB; Tokat İl Özel İdaresi, Tokat Belediye Başkanlığı, Tokat Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı ve Sınırdan Sorumlu (SS). Tokat OSB Yaptırma Kooperatifi Başkanlığı

tarafından 27.06.1978 tarihinde kurulmuştur. SS Tokat OSB Yaptırma Kooperatifi 19.03.1991 yılında ortaklıktan ayrılmıştır. Süreç olarak Müteşebbis Teşekkülü eşit oranlarda katılım payı olmak üzere İl Özel İdesi, Tokat Belediyesi ve Tokat Ticaret ve Sanayi Odası tarafından temsil edilmiş; İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı alan işletmeci sayısı Organize Sanayi Bölgesindeki sanayi parseli sayısının 1/3'üne ulaştığı için, temsil yetkisi İl Özel İdaresi 3 temsil, Tokat Belediyesi 2 temsil Tokat Ticaret ve Sanayi Odası 3 temsil ve Sanayicilerde 7 temsil olarak son halini almıştır.

Bölgede toplamda 101 adet firma faaliyette bulunmaktadır. Çalışan kişi sayısı 2014 yılı ağustos ayında 2.121 iken istihdam olarak 2015 yılı ağustos ayında bu rakam 2.523'e yükselmiştir. İstihdamın %47'si Giyim Eşyaları İmalatı yapan tesisler tarafından sağlanmaktadır. Çalışan kişi sayısının Nisan 2016 tarihi itibarıyla 3000 kişiyi bulması beklenmektedir. Bölgede Avrupa Birliği Destekli olarak yapılan İş Geliştirme Merkezi Bina olarak bitmiş durumdadır. Yapılan merkezde yeni iş ilanları üzerinde faaliyet gösterecek firma sahibi girişimcilere destek olmak amacı ile yer ve konu ile ilgili eğitimler verilmektedir. (tokatosb.org.tr, 2016)

1.2. Girişimcilik

1.2.1. Girişimcilik Kavramı ve Önemi

Girişimcilik işletme literatüründe üzerinde en fazla araştırma yapılan konulardan birisi olmuştur. Ancak bu kadar incelenen bir konu olmasına rağmen, ne olduğu hususunda hem fikir olunamayan bir özelliğe de sahiptir. Schumpeter (1934) ve Mill (1848) girişimcilik terimini ekonomistlerin kullanım alanına getirmişlerdir, fakat girişimcilik kelimesi bu tarihlerden daha önce kullanılmıştır. Cantillon, 1700'ler civarında, bir girişimciyi firma yönetimini sağlayan ve riski üstlenen bir mantıklı karar verici olarak tanımlamıştır (Carland ve diğerleri, 1988: 33). Köken olarak Latince kelimedenden türeyen "girişimcilik" kelimesi "enter" –giriş ve "pre" –ilk "entrepre-neur" ilk girişen, başlayan olarak sözlükte yerini almıştır (Güney ve Nurmakhmatuly, 2007: 63).

Girişimciliğin ekonomik ve sosyal fonksiyonu olmak üzere temel iki önemli fonksiyonu vardır. Girişimciliğin ekonomik fonksiyonunun içeriği maddeler halinde aşağıdaki gibi sıralanabilir:

Girişimcilik ekonomik alanda;

- ✓ İstihdam hacminin genişletilerek işsizliğin önlenmesinde,
- ✓ Ekonomik büyümenin hızlandırılmasında
- ✓ Yeni endüstrilerin doğmasında

- ✓ Refah düzeyinin yükseltilerek geniş bir toplumsal tabana yaygınlaştırılmasında ve orta sınıfın güçlendirilmesinde
- ✓ Bölgesel gelişmişlik farklarının ortadan kaldırılmasında ya da azaltılmasında işlevseldir.

Girişimciliğin sosyal alandaki fonksiyonları ise şu şekilde sıralanabilir (Bozkurt ve diğerleri, 2012: 5-6);

- ✓ Birçok teknolojik buluşun toplumun yararı için yenilikçi ürün yada hizmetlere dönüştürülmesinde,
- ✓ Değer yaratmada,
- ✓ Toplumsal yapıda da değişimci/yenilikçi bir sürecin başlatılmasında,
- ✓ Girişimciliğin risk üstlenme, yenilikçi ve öncü olma niteliğinden dolayı tüm toplumların değişim ve gelişim süreçlerinde işlevseldir.

1.2.2. Girişimci ve Girişimcinin Özellikleri

Geçmişte kullandığımız “teşebbüs” ve müteşebbis” kavramları yerine bugün daha çok “girişim ve “girişimci” kavramlarını kullanmaktayız. Günlük hayatta, girişim bir işi yapmak için harekete geçme, başlama, kalkışma durumunu ifade etmekte, girişimci ise; böyle bir durum içinde yer alan girişken kişi anlamında kullanılmaktadır. Bu kavramlar esasta, iktisadi bir çerçeve içinde ele alınmaktadır. Bu çerçevede girişimci, arz ve talebi yönlendiren, pazar arayan kişi, girişimcilik ise, daha çok kaynakları ekonomik olarak seferber etme, harekete geçirme faaliyeti olarak görülmektedir (Marangoz, 2012: 3).

Literatüre bakıldığında girişimcilik üzerine yapılan çalışmalarda, girişimciliğin tanımı ve özellikleri hakkında bir kategorinin belirlenemediği ve net bir tanımın yapılamadığı ortaya çıkmaktadır. Bu belirli bir çerçevenin belirlenememesinin nedeni, girişimcinin sosyo-kültürel yapı açısından farklı olması ve bilimler arasında her bilimin girişimci kavramını kendi açısından tanımlamasından kaynaklanmaktadır.

Schumpeter 1912’de yayınlamış olduğu “*The Theory of Economic Development*” adlı kitabında girişimciyi yeniliği sunan birey olarak tanımlamıştır. Schumpeter’ın ortaya attığı teoriye göre; yeni bir buluş ile başlayarak eski olanı piyasadan ayıklamak ve yenilikçi sistemde tekrar üretmek girişimcinin en temel özelliğidir. Schumpeter’in tanımıyla girişimcinin işlevi, yeni bir buluşla yeni bir mal üreterek ya da endüstriyi yeni bir yöntemle düzenleyerek ve ürünler için daha önce denenmemiş bir teknoloji kullanarak üretim sürecinde devrim veya reform yapmaktır. (Sledzik, 2013: 92)

Bir girişimcinin özellikleri aşağıdaki gibi sıralanabilir(Uludağ ve diğerleri, 2012: 22) :

- ✓ İşine aşıktır
- ✓ Yaratıcı ve cesaretlidir
- ✓ Her zaman yeniliklere açıktır
- ✓ Kendine güvenen ve güven veren biridir
- ✓ Fırsatları herkesten önce gören, yararlanabilendir
- ✓ Sürükleyici, izlenen ve güdüleyicidir
- ✓ Sonuçları hızla değerlendirebilen ve karar alabilendir
- ✓ Gerekğinde geri adım atabilen ve yeniden başlayabilendir
- ✓ Bireysel ama aynı zamanda da toplumsaldır
- ✓ İyimser ve bağışlayıcıdır

Ülkeler için ekonomik ve sosyal ilerlemenin etkin faktörlerinden biri olan girişimcilik yoluyla yeni kaynaklar yaratma, istihdama katkı sağlama, üretimde artış meydana getirme, refah ve zenginlik elde edilmesi mümkün olmaktadır. Ayrıca, toplumda değişimci, yenilikçi bir profilde doğmaktadır. Girişimcilik özellikle gelişmekte olan ülkeler açısından hayati öneme sahip bir konudur. Girişimcilik ile ekonomik faaliyetler canlanmakta ve ülkenin modernleşme sürecinde, çağın gerektirdiği rekabet koşullarına ayak uydurması mümkün olmaktadır. Bu ve benzeri önemli sebepler ile ülkeler, her geçen gün ekonomide faaliyet gösterecek girişimci sayısını arttırmaya çalışmaktadır. (Yelkikalan ve diğerleri, 2006: 5) Genel olarak girişimcilik alanları ve özellikleri aşağıdaki tablodaki gibi özetlenebilir.

Tablo 1.2. Girişimcilik Faaliyet Alanları ve Özellikleri

Faaliyet Alanı	Girişimcilik Özellikleri
Finansal Hizmetler(Bankacılık, Sigortacılık vb.)	Ürünlerin satışını ve kaynak elde edilmesini ticari pazarda geliştirmek sorumluluğu vardır. Bazı hükümet politikalarına tabidir.
Sanayi Üretiminde	Ürünlerin satışı ve kaynak sağlanması ticari pazarda gerçekleşir.
Ulaştırma	Ürünlerin pazarı açıktır, ancak ulusal ve uluslararası bazı düzenlemeler tabidir. Kaynak pazarları açıktır, ancak genellikle birkaç önemli tedarikçi tarafından sağlanır.
Tarım	Ürünlerle ilgili pazarın büyük bölümü, ulusal ve uluslararası desteğe bağlıdır. Hükümet politikaları pazarı etkileyebilir.
Madencilik	Uluslararası pazardaki ticaret, madencilik koşullarının geniş dağılımı, fiyatı ve rekabeti etkiler. Madencilik devlet düzenlemelerine tabidir.
Medya	Açık Pazar söz konusudur. Ayakta kalabilmek için kar elde edilmesi gereklidir.
Oteller	Tamamen açık bir pazardır. Besin hijyeni ve çalışma koşulları konusunda hükümet düzenlemeleri vardır.

Kaynak: (Okur, 2002: 13).

1.2.3. Girişimci ve Muhasebe Bilgisi

Ülkemizde kurulan işletmelere göre girişim sayısının yaklaşık %99,8'inin KOBİ'lerden oluşması ve KOBİ'lerin de henüz kurumsallaşma aşamalarını tamamlayamaması nedeniyle kurulan işletmelerde muhasebe ve finans işleri uzmanlar tarafından değil de genellikle işletme sahipleri tarafından veya firma dışındaki serbest muhasebeciler tarafından gerçekleştirilmektedir

Bu açıdan düşünüldüğünde girişimcinin finansal karar alıcıların bilgi gereksinimini kavrayacak ve muhasebe bilgisinin bu gereksinimleri karşılamadaki rolünü de kapsayacak şekilde finansal raporlamanın içeriği, kavramları, yapısı ve anlamı hakkında bir nebze de olsa bilgi sahibi olması beklenir.

Bir girişimcinin muhasebe bilgisi bir muhasebeci kadar iyi olmasa da muhasebe uygulamalarını etkileyen birçok konuda fikir sahibi olunması beklenir. Bunlara örnek verecek olursak: Politik konular, çevresel faktörler ve yasal düzenlemeler, finansal bilgilerin organizasyonda toplanması, ölçülmesi, özetlenmesi, doğrulanması ve analiz edilmesi, finansal muhasebe, yönetim ve maliyet muhasebesi, vergi ilkeleri, bilgi sistemleri, denetim ve muhasebe uygulamaları konularından biri veya bir kaç hakkında ve finansal verilerin doğruluğunu sağlayacak kontrol süreçleri, yöntemleri ve kavramları konusunda bilgi sahibi olması beklenir.

1.2.4. Girişimcilere Verilen Muhasebe Eğitimi

Türkiye'de kalkınma ajansları, belediyeler ve bazı özel kuruluşlar tarafından girişimciler için temel muhasebe ve finansman teknikleri adı altında temel muhasebe eğitimi verilmektedir. Verilen eğitimlerin içeriğini ise muhasebenin tanımı, muhasebenin türleri, muhasebenin fonksiyonları, muhasebenin temel kavramları, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri, muhasebede kullanılan defterler, temel muhasebe denklemi (bilanço denkliği), hesaplar ve çalışma kuralları, mali tabloların tanıtılması, bütçeleme, işletmelerde bütçeleme süreci, hesapların sınıflandırılması, hesap planı, tekdüzen hesap planı, hesap sınıfları, muhasebe-vergileme ilişkisi, sermaye ve para piyasası enstrümanları, yatırım kararlarının alınması ve yatırım projelerinin yönetimi oluşturmaktadır.

1.3. OSB'de Girişimcilere Sağlanan Faydalar

İş kurmak isteyen girişimciler OSB'leri tercih ederken birçok etkeni göz önünde bulundurmaktadır. Girişimci; kendi yönetimini kendisinin yapması dolayısıyla, daha en başta avantajlı konumdadır. OSB'lerde kurulan İşletmelere elektrik, gaz, su daha ucuza

verilmekte; çünkü bölge müdürlükleri dağıtım şirketleri ile daha uygun anlaşmalar imzalamakta ve aracı kurum nezdinde çalışmaktadır. OSB'lerin şehir içerisinde kurulması girişimcilere sağlanacak iş gücünün çevrede konumlanması açısından avantaj sağlamakta ve OSB'nin şehir içine yakın olması personel servislerinin girişimciye maliyetinin az olmasını sağlamaktadır. OSB'lerde sürekli eğitim merkezleri aracılığı ile yıl içerisinde düzenlenen seminer ve eğitimler ile girişimcilere kalifiyeli eleman temin etme imkânı sunulmaktadır.

OSB'ler, gerek atık su arıtma tesisleri kurulumu ve işletmesi, gerek katı atıkların bertaraf edilmesi ve çevre mevzuatı kapsamında girişimcilere hem mevzuat gerekliliklerini yerine getirme hem de daha uygun fiyatlı hizmet götürmektedirler. Girişimciler son teşvik düzenlemesi kapsamında OSB'lere dönük bölgesel ve büyük ölçekli teşvikler ile emlak vergisi, atık su bedeli, bina inşaat harcı, yapı kullanma izni harcı, çevre temizlik vergisi vb. harçlardan muaf tutulmaktadır.

Görüldüğü gibi OSB'lerde bulunmanın işletmeler açısından birçok faydası bulunmaktadır ve gelecekte bu faydaların daha da artacağı beklenmektedir.

Yöntem

2. “Girişimci, muhasebeci mi olmalıdır? – Tokat Organize Sanayi Bölgesi Örneği Çalışması ”

2.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın amacı, Tokat Organize Sanayi Bölgesindeki (OSB) girişimcilerin temel muhasebe bilgi düzeylerini ölçmeye çalışmak ve ayrıca, girişimcilerin vergi uygulamalarındaki bilgi düzeylerinin ne olduğu belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda ayrıca, girişimcilerin vergi uygulamalarındaki bilgi düzeylerinin ne olduğu, muhasebe kayıtlarında yapılan hile ve hatalar hakkındaki farkındalıkları ve girişimcilerin hangi noktalarda daha fazla eğitime ihtiyaç duydukları da araştırılmıştır. Girişimcilerden alınan bu kapsamlı bilgilerin, ülkemizdeki girişimcilerin muhasebe bilgi düzeylerinin gelişimi adına bazı önemli tespitleri ortaya koyması da çalışmanın önemini ifade etmektedir.

Literatürde girişimcilik, girişimcilerin özelliklerinin belirlenmesi, girişimcilere verilen eğitimler, bireylerin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi, sosyo-kültürel yapısının incelenmesi vb. gibi girişimcilik alanında yapılan birçok çalışma bulunmaktadır. Fakat girişimcilerin muhasebe bilgi düzeylerinin ölçülmesi hususunda yapılan herhangi bir çalışma bulunmadığından bu çalışma, bir ilki teşkil etmesi açısından da önem arz

etmektedir. Böylece, girişimcilerin muhasebe bilgi düzeylerindeki eksikliklerin belirlenmesi - Tokat OSB örneği ile literatüre katkı sağlanabilecektir.

2.2. Materyal ve Yöntem

Araştırmada hem birincil hem de ikincil veri toplama yöntemi kullanıştır. Birincil veri toplama yöntemi olan anket yöntemi ile Tokat OSB yerleşkesindeki işletme sahiplerine, ortaklarına, yöneticilerine veya çalışanlarına uygulanan anket ile alan araştırması yapılmıştır. Çalışmada kullanılan anket formları, araştırmanın amacı, kapsamı dikkate alınarak ve OSB'de faaliyet gösteren işletme sahip ve yöneticilerin girişimcilik ve muhasebe özelliklerini incelemek amacıyla bizzat araştırmacılar tarafından düzenlenmiştir. Anket yöntemi birçok avantajından dolayı tercih edilmiştir. Bu avantajlardan en önemlileri zaman ve maliyet tasarrufu, kısa sürede Tokat OSB yerleşkesindeki araştırmaya katılan yöneticilere ulaşılma kolaylığı, elde edilen verilerin bilgisayar ortamında analiz edilme kolaylığı ve görüşmeciden kaynaklanan önyargı etkisinin giderilmesi olarak sıralanabilir. İkincil veri toplama yönteminde ise konu ile ilgili yapılan yasal düzenlemeler, makaleler ve kitaplar titizlikle incelenerek teorik bir çerçeve oluşturulmuştur.

Araştırmada veriler, SPSS paket programı ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde demografik faktörlerin analizi frekans analiziyle, maddeler arasındaki faktörler açımlayıcı faktör analiziyle, cinsiyet faktörü bağımsız gruplar t testiyle ve yaş, eğitim düzeyi, işletmedeki pozisyon ve mesleki tecrübe süresi anova testleri kullanılarak analiz edilmiştir. Bulgular tablolaştırılarak sonuçlar yorumlanmıştır. Araştırmanın son kısmında yer alan açık uçlu sorularına içerik analizi yapılarak belirli temalar oluşturulmuştur. Bu temalar değerlendirilerek çalışmada sunulmuştur.

2.3. Araştırmanın Kapsamı ve Kısıtları

Araştırmanın kapsamını 2016 yılında Tokat İli OSB'de çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren 101 adet işletme oluşturmaktadır. Bu işletmeler Tokat OSB müdürlüğünün resmi sitesinde yayınlanan firmalar olup, çalışmada bu firmaların 50'sine anket uygulanabilmiştir. OSB'de faaliyet gösteren işletmelerden bazılarının faaliyetine son vermesi, bazılarının ise birleşme sonucunda tek işletme olarak faaliyete devam etmesi ve bazı işletmelerden dönüş alınamaması gibi kısıtlar sebebiyle örneklemi teşkil eden anket sayısı 50 işletme olarak belirlenmiştir.

Bulgular ve Yorumlama

3.1. Analiz Sonuçları

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ve bulgulara ilişkin yorumlar aşağıda tablolar biçiminde verilmiştir:

Tablo 3.1. Frekans ve Yüzde Tablosu

		Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Cinsiyet	Kadın	4	8	8
	Erkek	46	92	100
Yaş	20- 30	12	24	24
	30- 40	19	38	62
	40- 50	16	32	94
	50- +	3	6	100
Eğitim Düzeyi	İlköğretim	1	2	2
	Ortaöğretim	3	6	8
	Lise	19	38	46
	Ön Lisans	10	20	66
	Lisans	16	32	98
	Lisansüstü	1	2	100

		Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
İşletmedeki Pozisyon	İşletme Sahibi	14	28	28
	İşletme Ortağı	9	18	46
	İşletme Müdürü	16	32	78
	İşletme Çalışanı	11	22	100
Mesleki Tecrübe	0- 5 yıl	9	18	18
	6- 10 yıl	7	14	32
	11- 15 yıl	12	24	56
	16- 20 yıl	10	20	76
	21- 25 yıl	5	10	86
	26 yıl ve üzeri	7	14	100

Katılımcıların demografik faktörleri incelendiğinde katılımcıların %8'i kadın (4 kişi), %92'si erkek (46 kişi) olduğu görülmektedir. Katılımcıların %24'ü 20-30 yaş aralığında (12 kişi), %38'i 30-40 yaş aralığında (19 kişi), %32'si 40-50 yaş aralığında (16 kişi) ve %6'sı 50-+ yaş aralığındadır (3 kişi). Katılımcıların %2'si ilköğretim (1 kişi), %6'sı ortaöğretim (3 kişi), %38'i lise (19 kişi), %20'si ön lisans (10 kişi), %32'si lisans (16 kişi) ve %2'si yüksek lisans düzeyindedir (1 kişi). Katılımcıların %28'i işletme sahibi (14 kişi), %18'i işletme ortağı (9 kişi), %32'si işletme müdürü (16 kişi) ve %22'si işletme çalışanı pozisyonundadır (11 kişi). Yine katılımcıların %18'i 0-5 yıl (9 kişi), %14'ü 6-10 yıl (7 kişi), %24'ü 11-15 yıl (12 kişi), %20'si 16-20 yıl (10 kişi), %10'u 21-25 yıl (5 kişi) ve %14'ü 26 yıl ve üzeri mesleki tecrübe süresine sahip olduğu bulunmuştur (7 kişi).

Tablo 3.2. Girişimci- Muhasebe Bilgisi İlişkisi(GMBİ) Anketi Frekans Analizi Tablosu

Sıra No	Maddeler	Evet	Hayır
1.	"Girişimcilik Eğitimi" aldınız mı?	18	32
2.	İşletme çalışanlarınızın "muhasebe ya da finans eğitimi" ne ihtiyaçları var mı?	25	25
3.	Tek düzen hesap planı hakkında bilgi sahibi misiniz?	27	23
4.	Muhasebe bilginiz karşılaşılabileceğiniz herhangi bir risk durumunda sizde bir öngörü oluşturur mu?	41	9
5.	Muhasebecinizin kullandığı defter ve belgeler hakkında bilgi sahibi misiniz?	44	6
6.	Şirketinizin mali tablolarının içeriği ve işleyişi hakkında bilgi sahibi misiniz?	40	10
7.	Bir işveren olarak çalışanlarınızın SGK'larının nasıl hesaplandığını biliyor musunuz?	35	15
8.	Bir işveren olarak şirket çalışanının şirkete maliyetinin ne kadar olduğunu belirleyebiliyor musunuz?	44	6
9.	Şirketinizin bir yıllık nakit akışını hazırlayabilir misiniz?	41	9
10.	Muhasebecinizin ürettiği bilgileri, raporları ve tabloları analiz ederek şirketinizin finansal durumu hakkında yorum yapabiliyor musunuz?	42	8
11.	Muhtasar beyannamenin ne amaçla düzenlendiği hakkında bilginiz var mı?	33	17
12.	Muhtasar beyanname düzenleyebilmek için gerekli görülen ön koşullar hakkında bilginiz var mı?	29	21

13.	Vergi dairesine yapılması gereken bildirimlerin hangi tarihler arasında yapılması gerektiği hakkında bilginiz var mı?	35	15
14.	Yeni Türk Ticaret Kanunu okudunuz mu?	12	38

Tablo 3.2’de yapılan frekans analizi sonuçları incelendiğinde 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12. ve 13. maddenin evet eğilimli, 1. ve 14. maddenin ise hayır eğilimli olduğu görülmüştür. Yine 2. maddeye verilen cevaplar incelendiğinde hem evet hem hayır eğiliminin eşit seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3.3. GMBİ’ye İlişkin Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

İfadeler	Faktör Yükleri		
	Girişimcinin Muhasebe Bilgisi	Muhasebe Bilgi Kullanımı	Muhasebe Eğitimi
“Girişimcilik Eğitimi” aldınız mı?	.68		
Tek düzen hesap planı hakkında bilgi sahibi misiniz?	.68		
Muhasebecinizin kullandığı defter ve belgeler hakkında bilgi sahibi misiniz?	.62		
Şirketinizin mali tablolarının içeriği ve işleyişi hakkında bilgi sahibi misiniz?	.52		
Bir işveren olarak çalışanlarınızın SGK’ larının nasıl hesaplandığını biliyor musunuz?	.67		
Şirketinizin bir yıllık nakit akışını hazırlayabilir misiniz?	.47		
Muhtasar beyannamenin ne amaçla düzenlendiği hakkında bilginiz var mı?	.71		
Muhtasar beyanname düzenleyebilmek için gerekli görülen ön koşullar hakkında bilginiz var mı?	.72		
Vergi dairesine yapılması gereken bildirimlerin hangi tarihler arasında yapılması gerektiği hakkında bilginiz var mı?	.60		
Yeni Türk Ticaret Kanunu okudunuz mu?	.45		
Bir işveren olarak şirket çalışanın şirket maliyetinin ne kadar olduğunu belirleyebiliyor musunuz?		.74	
Muhasebecinizin ürettiği bilgileri, raporları ve tabloları analiz ederek şirketinizin finansal durumu hakkında yorum yapabiliyor musunuz?		.84	
İşletme çalışanlarınızın “muhasebe ya da finans eğitimi” ne ihtiyaçları var mı?			.46
Muhasebe bilginiz karşılaşılabileceğiniz herhangi bir risk durumunda sizde bir öngörü oluşturur mu?			.52
Anket Özdeğer	4.09		
Anket Varyans %	24.05		

Not: Faktör yükleri, 40’ın üzerinde olanlar koyu yazılmıştır.

Tablo 3.3 incelendiğinde 26 maddelik girişimci- muhasebe bilgisi ilişkisi anketinin çıkarılan maddeler sonrasına ilişkin açımlayıcı faktör analizi sonuçları gösterilmiştir. Anketin ilk halinde bulunan 12 madde .50 oranının altında kaldığı için çıkarılmıştır ve 14 madde kalmıştır. Anketin özdeğeri 4.09 olarak bulunmuştur. Anketin tüm boyutlarının açıklanan varyansı ise % 24,05 olarak tespit edilmiştir.

Çalışma kapsamında kurulan aşağıdaki hipotezlerde test edilmiştir.

H₀: GMBİ Anketinde bulunan Girişimcinin Muhasebe Bilgisi faktöründe yaşa göre anlamlı farklılık yoktur.

H₁: GMBİ Anketinde bulunan Girişimcinin Muhasebe Bilgisi faktöründe yaşa göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Tablo 3.4. GMBİ'ye Göre Girişimcinin Muhasebe Bilgisi Faktörü 'nün Yaşa Göre Karşılaştırılmasının Sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplararası	1,13	3	38	6,66*	.001	30-40 ile 40-50
Gruplarıçi	2,01	46	,06			40-50 ile 50 -+
Toplam	3,74	49				

* p< .05, ** p< .01

Tablo 3.4 incelendiğinde Girişimcinin Muhasebe Bilgisi Faktörü'nün yaşa göre istatistiksel bakımdan anlamlı fark olduğu görülmüştür ($F_{(3, 46)} = 6,66, p = .001$). Dolayısıyla H_0 reddedilmiştir. Scheffe ikili karşılaştırma testleri sonuçlarına göre tüm ikili karşılaştırmalar arası farklar anlamlı bulunmuştur. Grup ortalamaları incelendiğinde en düşük yaş ortalamasının 1,07 ile 50- + yaş grubuna ait olduğu, bunu 1,25 ortalama ile 30-40 yaş grubunun izlediği ve 40-50 yaş grubu ortalamasının 1,56 ile diğer iki yaş grubuna göre oldukça yüksek olduğu görülmüştür.

Çalışma kapsamında kurulan aşağıdaki hipotezlerde test edilmiştir.

H₀: GMBİ Anketinde bulunan Muhasebe Bilgi Kullanımı faktöründe yaşa göre anlamlı farklılık yoktur.

H₁: GMBİ Anketinde bulunan Muhasebe Bilgi Kullanımı faktöründe yaşa göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Tablo 3.5. GMBİ'ye Göre Muhasebe Bilgi Kullanımı Faktörü 'nün Yaşa Göre Karşılaştırılmasının Sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplararası	,76	3	,25	3,09*	.04	20-30 ile 30-40
Gruplarıçi	3,76	46	,08			
Toplam	4,52	49				

* p< .05, ** p< .01

Tablo 3.5 incelendiğinde Muhasebe Bilgi Kullanımı Faktörü 'nün yaşa göre istatistiksel bakımdan anlamlı fark olduğu görülmüştür ($F_{(3, 46)} = 3,09, p = .04$). Dolayısıyla H_0 reddedilmiştir. Scheffe ikili karşılaştırma testleri sonuçlarına göre tüm ikili karşılaştırmalar arası farklar anlamlı bulunmuştur. Grup ortalamaları incelendiğinde en düşük yaş ortalamasının 1,03 ile 30-40 yaş grubuna ait olduğu, bunu 1,33 ortalama ile 20-30 yaş grubunun izlediği görülmüştür.

Çalışma kapsamında kurulan aşağıdaki hipotezlerde test edilmiştir.

H₀: GMBİ Anketinde bulunan Muhasebe Bilgi Kullanımı faktöründe mesleki tecrübeye göre anlamlı farklılık yoktur.

H1: GMBİ Anketinde bulunan Muhasebe Bilgi Kullanımı faktöründe mesleki tecrübeye göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Tablo 3.6. GMBİ'ye Göre Muhasebe Bilgi Kullanımı Faktörü 'nün Mesleki Tecrübeye Göre Karşılaştırılmasının Sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplararası	1,38	5	,28	3,88*	.005	0-5 yıl ile 11-15 yıl
Gruplarıçi	3,14	44	,07			
Toplam	4,52	49				

* p< .05, ** p< .01

Tablo 3.6 incelendiğinde Muhasebe Bilgi Kullanımı Faktörü 'nün yaşa göre istatistiksel bakımdan anlamlı fark olduğu görülmüştür ($F_{(5, 44)} = 3,88, p = .005$). Dolayısıyla H_0 reddedilmiştir. Scheffe ikili karşılaştırma testleri sonuçlarına göre tüm ikili karşılaştırmalar arası farklar anlamlı bulunmuştur. Grup ortalamaları incelendiğinde en düşük yaş ortalamasının 1 ile 11- 15 yıla ait olduğu, bunu 1,44 ortalama ile 0- 5 yılın izlediği görülmüştür.

Tablo 3.7. Girişimci- Muhasebe Bilgisi Kullanımı İlişkinine (GMBKİ) Ait Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

İfadeler	Faktör Yükleri		
	Muhasebe Kayıt Düzeni	Girişimci Muhasebeci İlişkisi	Yatırım Bölgesi ve Gelir Tahakkuku
Muhasebe kayıtları için mutlaka belge gereklidir.	.82		
Bir işletmenin gelir ve giderlerini "bilanço" gösterir.	.75		
İşletmenin hazırladığı mali tablolar dönemler itibari ile karşılaştırılabilir olmalıdır.	.73		
Bir işletmenin sermayesi bilançoda görülebilir.	.70		
Ticari işlemler sonucu meydana gelen gelir ve giderler "işlemin yapılma zamanına" göre kayıt altına alınmalıdır.	.70		
Yönetim olarak yatırım kararı alırken muhasebe bilgisi kullanılmalıdır.	.67		
Muhasebe, girişimcinin kendi işini anlayabilmesi için öğrenmesi gereken bir dildir.	.54		
Muhasebe kayıtlarında TL dışındaki yabancı paralar ile de kayıt yapılabilir.	.53		
İşletmeler mali tablo hazırlarken sadece belli kişi ya da grupların değil, tüm toplumun çıkarlarını gözetmelidir.	.50		
İşletme sahibinin aracının yakıt giderleri işletmenin giderlerine yansıtılabilir.	.50		
Başarılı bir girişimcinin muhasebe bilgisinin çok iyi olması gerekir.		.70	
Her girişimcinin iyi bir muhasebeci hatta iyi bir finansçı olması gerekir.		.58	
İşletmeler muhtemel gelir ve kârları için gerçekleşme dönemine kadar "gelir" olarak gösterebilirler.			.68
Tokat OSB'yi teşvik bölgesi içerisinde olduğu için tercih ettim.			.54
Anket Özdeğer	5.14		
Anket Varyans %	32.12		
Anketin Cr. Alphası	.84		

Not: Faktör yükleri, 40'ın üzerinde olanlar koyu yazılmıştır.

Tablo 3.7 incelendiğinde 22 maddelik girişimci- muhasebe bilgisi kullanımı ilişkisi anketinin çıkarılan maddeler sonrasına ilişkin açıklayıcı faktör analizi sonuçları

gösterilmiştir. Anketin ilk halinde bulunan 8 madde .50 oranının altında kaldığı için çıkarılmıştır ve 14 madde kalmıştır. Anketin özdeğeri 5.14 olarak bulunmuştur. Anketin tüm boyutlarının açıklanan varyansı ise % 32,12 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca anketin Cronbach Alpha katsayısı ,84 olarak hesaplanmıştır.

4.2. Açık Uçlu Soruların Değerlendirilmesi

Yapılan uygulama neticesinde girişimcilerin; şirket türlerini belirlerken göz önünde bulundurdıkları etkenler, muhasebe ve muhasebeci hakkındaki bilgileri, girişimcilerin muhasebecilere bakış açısı ve girişimciliğin özellikleri hakkındaki bilgileri 4 temel tema altında gruplandırılarak içerik analizine tabi tutulmuştur. Yapılan uygulamada 50 katılımcının %26'sı yanıt vermekte çekimser davranmış (13 kişi), kalan %74'ün ise verdiği cevaplar analize tabi tutulmuştur (37 kişi). Bu konuya ilişkin olarak, uygulama yapılan girişimcilerin yanıtları analiz edilerek aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Anket uygulanan katılımcıların 1. İfade(Şirket Türü)' ye verdikleri yanıtlar baba mesleği olduğu, sektörel anlamda avantajlı olduğu, denetim mekanizmasının ileri derecede olması, iş gücü imkânı sağlaması, aile içindeki kardeş sayısının fazlalığı ve ortaklık ve sermaye yapısının dikkate alınması ile şirket türünün belirlediği ifade edilmiştir. Anket katılımcılarından "**Katılımcı 31**"ın verdiği yanıt "**Sektörün yanı sıra yapılabilecek dalların tahlilini yaptık**" şeklinde olmuştur. Diğer bir katılımcının "**Katılımcı 9**" un verdiği cevap "**başlangıçta şirket düşüncesi yoktu. Zamanla bu hale geldi.**" şeklinde olmuştur. Oysa şirket türü olarak katılımcılarımızdan beklediğimiz yanıt şirket türünün belirlenmesindeki yükümlülükler hakkında bilgisi olanların bu bilgileri belirtmesi, olmayanların ise bir bilirkişi veya uzman tarafından yönlendirilmiş olduğunu belirtmesi beklenmekteydi. Yapılan uygulamada 50 katılımcı arasından %58'i bu soruyu yanıtlamış (29 kişi), %42'si ise yanıtlamaktan kaçınmıştır (21 kişi). Yanıt veren %58'lik dilim içerisinde %8'inin şirket türü hakkında bilgi sahibi olduğu ortaya çıkmış (4 kişi), yalnızca %2'lik oranla "**Katılımcı 32**"nin verdiği yanıt "**Mali müşavirimizin yönlendirilmesi ile bize en uygun olanın limited şirket olduğunu söyledi**" şeklinde olmuştur.

Anket uygulanan katılımcıların 2. İfade(Muhasebenin Tanımı ve Muhasebecinin Pozisyonu)'ye verdikleri yanıtlar muhasebenin kilit bir nokta olduğu, devletin şirketlerde işleyiş mekanizması olduğu ve organizasyon yapısı içerisinde düzen sağlayıcı bir özelliğinin olduğu şeklinde olmuştur. Ayrıca katılımcılar bu iki kavramı şirketin bel kemiği ve şirketin beyni olarak algılamakta; gelir gider tablolarının kontrolünün

sağlandığı ve şirketin doküman takiplerinin yapıldığı yer olarak ifade etmektedirler. Bunun yanında katılımcılar hiyerarşik yapı içerisinde bu iki kavramı işleyişin dinamiği ve yapılar arasında ilişki sağlayan bir etmen olarak görmektedirler. Ankete “**Katılımcı 38**”in verdiği yanıt “**Muhasebe ticaretin kalbidir. Kanın pompalanması gibi parayı şirkete yeterli seviyede pompalaması lazımdır. Gerekli yerde gerekli yere ödemesi, saklaması, yazması ve hesaplamasıdır.**” şeklinde olmuştur. Uygulamada 50 katılımcı arasından %34’ü bu soruyu yanıtlamamış (17 kişi), kalan %66’sının tamamı ise muhasebeyi ve muhasebeciyi organizasyonun en temel yapı taşı, olmazsa olmazı olarak gördüklerini ifade etmişlerdir (33 kişi).

Anket uygulanan katılımcıların 3. İfade(Girişimcinin Muhasebeciye Yönelik Bakış Açısı)’ye verdikleri yanıtlar 3 başlık altında gruplandırılabilir: a) Girişimci muhasebeci olmalıdır, b) Girişimci muhasebeci olmamalıdır ve c) Girişimci muhasebeci olsa da olur olmasa da olur. Uygulamada 50 katılımcı arasından %26’sı bu soruyu yanıtlamamış (13 kişi), kalan %74’ün arasından %20’si (10 kişi) a) Girişimci muhasebeci olmalıdır şeklinde yanıtlamıştır. Ankete “**Katılımcı 26**”ın verdiği yanıt “**Evet girişimci muhasebeci olmalıdır. Girişimci o kadar çok muhasebe bilgisine sahip olursa atacağı adımları o kadar iyi bildiğinden dolayı gerekli yatırımı doğru yönde yapacaktır.**” şeklinde olmuştur. Katılımcıların %34’ü (17 kişi) b) Girişimci muhasebeci olmamalıdır şeklinde yanıtlamıştır. Ankete katılan “**Katılımcı 18**”in verdiği yanıt “**Hayır herkes tecrübeli olduğu işi yapmalıdır. Daha çok başarı elde eden bir ipte iki cambaz oynamaz.**” şeklinde olmuştur. Katılımcıların %20’si (10 kişi) ise c) Girişimci muhasebeci olsa da olur olmasa da olur şeklinde yanıtlamışlardır. Ankete “**Katılımcı 19**”un verdiği yanıt “**Muhasebeden anlayabilir ancak muhasebeci olması şart değildir.**” şeklinde olmuştur.

Anket uygulanan katılımcıların 4. İfade(Girişimci kişilik özelliklerinin edinimi)’ye verdikleri yanıtlar 3 başlık altında gruplandırılabilir: a) Girişimcilik doğuştan gelen bir yetenektir, b) Girişimcilik sonradan kazanılan bir yetenektir ve c) Girişimcilik hem doğuştan hem de sonradan kazanılan bir yetenektir. Uygulamada 50 katılımcı arasından %26’sı bu soruyu yanıtlamamış (13 kişi), kalan %74’ü arasından % 12’si (6 kişi) a) Girişimcilik doğuştan gelen bir yetenektir şeklinde yanıtlamıştır. Ankete “**Katılımcı 32**”nin verdiği yanıt “**Kendimden örnek vereyim girişimci doğmuşum. Babam ne kadar okumam konusunda baskı da yapsa ben hep ticaretten yanaydım. Seçtiğim okulun yanlış olması zaten okumama engel oldu. E.M.L. Elektronik okudum fakat**

ticaret yapıyorum. Ben eğitim sisteminin 5 yıllık zorunlu eğitim ile sınırlı olmasını savunanlardanım. Ne çırak kaldı ne de usta(ağaç yaş iken eğilir). İlkokuldan sonra her çocuğun ilgi alanına göre yönlendirme yapılmalı.” şeklinde olmuştur. Katılımcıların %12’si (6 kişi) c) Girişimcilik hem doğuştan gelen bir yetenek hem de sonradan kazanılan bir yetenektir şeklinde yanıtlamıştır. Ankete **“Katılımcı 7”**’in verdiği yanıt **“Girişimci doğulur ama her girişimci doğuştan ruhumda var diyerek başarılı olamaz. Neye, ne zaman ve ne şekilde karar vereceğini iyi bilmeli; doğru ürün, doğru insan ve doğru pazar çok önemlidir. Bunlara dikkat eden sonradan girişimci olmuştur ve ben doğuştan girişimciyim diyenden daha başarılı olabilir.”** şeklinde olmuştur. Katılımcıların %50’si (25 kişi) ise b) Girişimcilik sonradan kazanılan bir yetenektir şeklinde yanıtlamıştır. Ankete **“Katılımcı 48”**’in verdiği yanıt **“Girişimci olunur. Doğuştan gelen bir yetenek bile olsa dış etkenler ve mali kaynaklar olmadan bir varsayım veya sadece yetenek olarak kalır.”** şeklinde olmuştur.

Sonuç

Araştırma,2016 yılında Tokat Organize Sanayi Bölgesinde faaliyet gösteren 50 şirketin sahipleri, ortakları, yöneticileri ve çalışanlarına yapılmıştır. Bu araştırmanın bulguları olarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Girişimci Muhasebe Bilgisi İlişkisi Anketine İlişkin Sonuçlar

a) Demografik faktörler bağlamında cinsiyet, eğitim düzeyi, işletmedeki pozisyon değişkenlerinde anlamlı bir fark bulunamamıştır.

b) Yapılan Anova testi sonucunda Girişimcinin Muhasebe Bilgisi faktörünün yaşa göre istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. ($F_{(3, 46)} = 6,66, p = .001$). Bunun sonucunda Scheffe ikili karşılaştırma testleri sonuçlarına göre tüm ikili karşılaştırmalar arası farklar anlamlı bulunmuştur. Grup ortalamaları incelendiğinde en düşük yaş ortalamasının 1,07 ile 50- + yaş grubuna ait olduğu, bunu 1,25 ortalama ile 30-40 yaş grubunun izlediği ve 40- 50 yaş grubu ortalamasının 1,56 ile diğer iki yaş grubuna göre oldukça yüksek olduğu görülmüştür.

c) Yapılan Anova testi sonucunda Muhasebe Bilgi Kullanımı faktörünün yaşa göre istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. ($F_{(3, 46)} = 3,09, p = .04$). Bunun sonucunda yapılan Scheffe ikili karşılaştırma testleri sonuçlarına göre tüm ikili karşılaştırmalar arası farklar anlamlı bulunmuştur. Grup ortalamaları incelendiğinde en düşük yaş ortalamasının 1,03 ile 30- 40 yaş grubuna ait olduğu, bunu 1,33 ortalama ile 20- 30 yaş grubunun izlediği görülmüştür.

d) Yapılan frekans analizinde katılımcıların verdiği yanıtlar incelendiğinde 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12. ve 13. maddenin evet eğilimli, 1. ve 14. maddenin ise hayır eğilimli olduğu görülmüştür. Ayrıca 2. maddeye verilen cevaplar incelendiğinde hem evet hem hayır eğiliminin eşit seviyede olduğu tespit edilmiştir

e) 26 maddelik Girişimci- Muhasebe Bilgisi İlişkisi Anketi'nin ilk halinde bulunan 12 madde .50 oranının altında kaldığı için çıkarılmıştır ve 14 madde kalmıştır. Yapılan analiz sonucunda anketin özdeğeri 4.09 olarak bulunmuştur. Anketin tüm boyutlarının açıklanan varyansı ise % 24,05 olarak tespit edilmiştir.

2. Girişimci Muhasebe Bilgisi Kullanımı İlişkisi Anketine İlişkin Sonuçlar

a) Demografik faktörler bağlamında cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, işletmedeki pozisyon ve mesleki tecrübe değişkenlerinde anlamlı bir fark bulunamamıştır.

b) 22 maddelik Girişimci- Muhasebe Bilgisi Kullanımı İlişkisi Anketi'nin ilk halinde bulunan 8 madde .50 oranının altında kaldığı için çıkarılmıştır ve 14 madde kalmıştır. Yapılan analiz sonucunda anketin özdeğeri 5.14 olarak bulunmuştur. Anketin tüm boyutlarının açıklanan varyansı ise % 32,12 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca anketin Cronbach Alpha katsayısı ,84 olarak hesaplanmıştır.

Yapılan araştırma, 2016 yılı Tokat Organize Sanayi Bölgesi'nde (OSB) faaliyet gösteren 50 şirketin sahipleri, ortakları, yöneticileri ve çalışanlarıyla sınırlıdır. Ayrıca araştırmacılar tarafından hazırlanan ölçme araçlarıyla sınırlıdır.

3. Oluşturulan Temalar Neticesinde Açık Uçlu Sorulara İlişkin Değerlendirmeler

Anket uygulanan katılımcılar şirket türlerini belirlerken göz önünde bulundurdıkları etkenler, muhasebe ve muhasebeci hakkındaki bilgileri, girişimcilerin muhasebecilere bakış açısı ve girişimciliğin özellikleri hakkındaki bilgileri 4 temel ifade altında gruplandırılarak içerik analizine tabi tutulmuş; 1.İfade(Şirket Türü)'ye verdikleri yanıtlar baba mesleği olduğu, sektörel anlamda avantajlı olduğu, denetim mekanizmasının ileri derecede olması, iş gücü imkânı sağlaması, aile içindeki kardeş sayısının fazlalığı ve ortaklık ve sermaye yapısının dikkate alınması biçimindedir.

Katılımcıların 2. İfade(Muhasebenin Tanımı ve Muhasebecinin Pozisyonu)'ye verdikleri yanıtlar muhasebenin kilit bir nokta olduğu, devletin şirketlerde işleyiş mekanizması olduğu ve organizasyon yapısı içerisinde düzen sağlayıcı bir özelliğinin olduğu ve muhasebenin şirketin bel kemiği ve şirketin beyni olduğunu ifade etmişlerdir. 3. İfade(Girişimcinin Muhasebeciye Yönelik Bakış Açısı)'ye verdikleri yanıtlar: a)Girişimci muhasebeci olmalıdır, b) Girişimci muhasebeci olmamalıdır ve c) Girişimci muhasebeci

olsa da olur olmasa da olur şeklinde 3 başlık altında gruplandırılmış ve verilen yanıtlar tam bir homojenlik göstermemiştir. 4. İfade(Girişimci kişilik özelliklerinin edinimi)'ye verdikleri yanıtlarda katılımcıların kimisi girişimciliğin doğuştan getirilen bir yetenek olduğunu, kimisi sonradan kazanılan bir yetenek olduğunu kimisi ise girişimciliğin hem doğuştan hem de sonradan kazanılan bir yetenek olduğunu belirtmişlerdir.

Kaynakça

- Bozkurt, Ö. Ç., Kalkan, A., Koyuncu, O., & Alparıslan, A. M. (2012). Türkiye'de Girişimciliğin Gelişimi: Girişimciler Üzerinde Nitel Bir Araştırma. *Journal of Süleyman Demirel University Institute of Social Sciences Year, 1(15)*, 229-247.
- Carland, H., Carland, J. W., ve Hoy, F. (2002). Who is an entrepreneur? Is a question worth asking. *Entrepreneurship: Critical Perspectives on Business and Management, 2*, 178.
- Çağlar, E. (2006). Türkiye'de Yerelleşme ve Rekabet Gücü: Kümelenmeye Dayalı Politikalar ve Organize Sanayi Bölgeleri", TEPAV (Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı), İnternet Adresi: http://www.tepav.org.tr/sempozyum/2006/bildiri/bolum4/4_4_esen.pdf
- Eyüboğlu, D. (2003), "2000'li Yıllarda Organize Sanayi Bölgelerimiz", MPM, İnternet Adresi: <http://www.mpm.org.tr/OSB.pdf>, Erişim Tarihi: 10.02.2015
- GMKA; (2016) http://www.gmka.org.tr/organize_sanayi_bolgesi_destek_ve_tesvikleri (Erişim tarihi 10.02.2016)
- Güney, S., ve Nurmakhmatuly, A. (2007). Kültürün Girişimciliğe Etkisi: Kazakistan ve Türkiye Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Kültürlerarası Araştırma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10(18)*, 62-86.
- [http://tokatosb.org.tr/hakkimizda/#sthash.c2EkkNIE.d\)pbs](http://tokatosb.org.tr/hakkimizda/#sthash.c2EkkNIE.d)pbs)(Erişim Tarihi: 09.02.2016)
- Marangoz, M. (2012) Girişimcilik, İstanbul, 2. Baskı,
- Okur, A. (2002), Girişimcilik, İstanbul, 2. Baskı, Yapa Yayınları.
- Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kurumu; (2007), "Türkiye'de Organize Sanayi Bölgelerinin Kuruluşu ve Gelişimi", Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kurumu, İnternet Adresi: http://www.osbuk.org/doc/OSBU_uygulamalar.doc, Erişim Tarihi: 16.01.2016
- Serez, M., Kandemir, G., ve Yelkikalan, N. (2006). Girişimcilik mesleği ve Türkiye'deki iktisadi ve idari bilimler fakültelerinde girişimcilik eğitimi. *Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Yönetim Bilimleri Dergisi, 4(1)*, 218-235.

- Śledzik, K. (2013). Schumpeter's view on innovation and entrepreneurship. *Management Trends in Theory and Practice*,(ed.) Stefan Hittmar, Faculty of Management Science and Informatics, University of Zilina & Institute of Management by University of Zilina.
- Şahin, S. (2001). *Türkiye'de Organize Sanayi Bölgeleri ve Malatya Örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Türko, S.E. (2006). *Organize Sanayi Bölgeleri ve Yenilik: Erzurum Alt Bölgesinde Bir Uygulama* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, Erzurum.
- Uludağ, N., ve Diğerleri(2013).. "Girişimciliğin Altın Kuralları 30 Uzmandan 300 Altın Öneri", İstanbul, 3. Baskı, Optimist Yayınları.